

Vereniging Windturbine-eigenaren Noord-Holland

Secretariaat: Boerensluisweg 5
1732 NP Lutjewinkel
Tel: 0224-540402

Email: info@vwnh.nl
Internet: www.vwnh.nl
kvk nr: 40637356

Datum : mei 2013
Onderwerp : Zienswijze VWNH op ontwerp Structuurvisie Windenergie op Land en de plan-MER (SWOL)
Aan: : Centrum Publieksparticipatie, Postbus 30316, 2500 GH Den Haag
Afzender : Vereniging Windturbine-eigenaren Noord-Holland

Geachte dames en heren,

Graag reageert de Vereniging Windturbine-eigenaren Noord-Holland op de ontwerp Structuurvisie Windenergie op Land en bijbehorende plan-MER.

Wij hebben in onze zienswijze op de startnotitie onze nadrukkelijke steun uitgesproken voor uw voornemen om de 'Oude polders NH' mee te nemen in de Plan-MER. Wij zien in die gebieden grote kansen voor de opschaling van bestaande verouderde windparken en solitaire windturbines. Als vereniging van windturbine-eigenaren, die gezamenlijk zo'n 80 MW aan opgesteld vermogen vertegenwoordigt (exclusief de Wieringermeer), denken wij dat er grote kansen liggen om én het landschap te verbeteren én het opgesteld vermogen in de Kop van Noord-Holland te vergroten.

Dat kan door bestaande – verspreid opgestelde en soms overlast gevende – solitaire molens te herstructureren en tegelijkertijd bestaande parken op te schalen. Daarnaast zijn er volgens ons voldoende ruimte en landschappelijke inpassingsmogelijkheden om enkele lange nieuwe lijnopstellingen met moderne turbines te realiseren. Met als resultaat: minder palen en meer opgesteld vermogen. Dat komt ten goede aan het landschap én aan de doelstelling van 6000 MW opgesteld vermogen in 2020.

Wij zijn dan ook verbaasd dat de 'Oude polders NH', zonder gedegen onderbouwing in de pan-MER, niet opgenomen zijn in de ontwerp-SVWOL. Temeer omdat wij in onze zienswijze op de startnotitie hebben aangekondigd een ruimtelijk plan te maken gericht op herstructurering en opschaling van de bestaande turbines. Dat plan is inmiddels af en is bijgevoegd als bijlage 1 en daarmee onderdeel van deze zienswijze.

Wij verzoeken u om de 'Oude polders NH' alsnog op te nemen in de ontwerp-SVWOL of in ieder geval op te nemen in de actualisatie van die structuurvisie.

Hoogachtend,

Gerard Kistemaker, bestuurslid VWNH

Provinciale Staten van Noord-Holland
Ter attentie van drs. M.K. van der Klugt-Van Asperen
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Afzender: VWNH
Boerensluisweg 5
1732 NP Lutjewinkel
info@vwnh.nl

Datum: 31 oktober 2012
Onderwerp: Ontwerp wijziging Wind

Geachte dames en heren,

Graag reageert Vereniging van Windturbine-eigenaren Noord-Holland op de volgende documenten:

- ontwerp Beleidskader Wind op Land,
- ontwerp partiële herziening Structuurvisie Noord-Holland 2040
- ontwerp wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie

Onze zienswijze bestaat uit onderstaande hoofdpunten.
Vanaf pagina 2 vindt u een verdere toelichting.

1. Met deze zienswijze willen de gezamenlijke windturbine-eigenaren van de Kop van Noord-Holland¹ (exclusief de Wieringermeer) een eerste aanzet geven voor een plan om het verouderde windturbinebestand te herstructureren. Dat moet ten goede komen aan de (ruimtelijke) ontwikkeling van de Kop van Noord-Holland.
2. Herstructurering levert winst op voor het landschap. Verspreide solitaire windturbines verdwijnen uit het landschap en vernieuwing van verouderde lijnopstelling draagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit.
3. Herstructurering is alleen mogelijk wanneer het huidige opgesteld vermogen (100 MW) wordt opgeschaald met moderne turbines. Dat betekent méér MW, maar tegelijkertijd mínder turbines. Opschaling kan deels op de locaties van bestaande windparken. Maar er zal ook ruimte gezocht moeten worden voor nieuwe windparken.
4. Voor een goede inpassing in het landschap zouden die nieuwe windparken beperkt moeten worden tot enkele lange lijnopstellingen. Daarvoor is ons inziens voldoende ruimte in de Kop van Noord-Holland (exclusief Wieringermeer).
5. Als verenigde windturbine-eigenaren vragen wij de provincie om in het beleidskader Wind op Land ruimte te bieden om in overleg met politiek en samenleving onze ideeën over herstructurering verder uit te werken.

Hoogachtend,

Jaap Jan Waiboer, voorzitter VWNH

¹ Onder de Kop van Noord-Holland verstaan we in dit stuk het noordelijk deel van de provincie Noord-Holland (vanaf Alkmaar) inclusief West-Friesland.

1. Inleiding

De provincie zet met haar ontwerp *Beleidskader Wind op Land* de discussie over de toekomst van windenergie in Noord-Holland op scherp. Omdat het maatschappelijk draagvlak voor nieuwe windparken onder druk zou staan, wil de provincie geen nieuwe ontwikkelingen toestaan buiten de Wieringermeer. Daarmee zijn de mogelijke nadelen van windenergie tot ijkpunt van het provinciaal beleid verheven. Met als gevolg dat de vele kansen die windenergie aan Noord-Holland te bieden heeft niet worden benut.

De kansen die windenergie biedt zijn legio. Het levert een substantiële bijdrage aan de productie van duurzame energie en het geeft een impuls aan de regionale economie en werkgelegenheid. Daarnaast bieden moderne windturbines de mogelijkheid om met minder palen méér MW te realiseren, waarbij solitaire molens die verspreid door het landschap staan tot het verleden behoren.

De Vereniging van Windturbine-eigenaren Noord-Holland (VWNH) erkent dat er een publiek en politiek debat is over nieuwe windparken en realiseert zich ook dat er in het verleden soms te weinig rekening gehouden is met de omgeving. Dat kan volgens ons echter geen reden zijn om te stoppen met windenergie. Te meer omdat uit diverse onderzoeken blijkt dat er onder de Nederlandse bevolking nog steeds veel draagvlak is voor deze vorm van duurzame energieopwekking. Het moet juist een reden zijn om het in de toekomst anders aan te pakken. Daartoe zijn wij graag bereid.

Een groot deel van de turbine-eigenaren in Noord-Holland is aangesloten bij de VWNH. In reactie op het nieuwe restrictieve beleid van de provincie hebben wij de handen ineen geslagen. Ook hebben wij niet-VWNH-leden, zoals NUON, betrokken bij de ontwikkeling van een antwoord op het provinciale beleid. Evenals een aantal initiatiefnemers van nieuwe windparken. Deze samenwerking moet uiteindelijk leiden tot een nieuw breed gedragen windplan, waarvoor deze zienswijze een eerste aanzet is.

Wij hanteren de volgende uitgangspunten:

- Om verrommeling van het landschap tegen te gaan is het wenselijk dat de solitaire turbines uit het landschap verdwijnen en het totaal aantal turbines in de Kop van Noord-Holland afneemt. Dat kan middels herstructurering.
- De herstructurering van het bestaande turbine-bestand komt alleen op gang wanneer solitaire windturbine-eigenaren op een andere plek voldoende investeringsruimte krijgen in een nieuw windpark.
- Omwonenden moeten betrokken worden in de realisatie van nieuwe windparken en moeten mee kunnen profiteren van het rendement.
- Om bovenstaande te bereiken is opschaling noodzakelijk: meer MW, maar met minder palen.

Wij zien ons gezamenlijke initiatief als een eerste aanzet vanuit de windturbine-eigenaren om in gesprek te komen met de provincie en andere stakeholders. Wij roepen de provincie op om daarvoor ruimte te maken in het beleidskader Wind op Land en dus nieuwe ontwikkelingen buiten de Wieringermeer niet bij voorbaat uit te sluiten.

2. Huidige stand van zaken

In bijlage 1 is een kaart bijgevoegd van het huidige turbine-bestand² in de Kop van Noord-Holland³ (exclusief de Wieringermeer). Er staan in totaal 170 turbines met een totaal vermogen van ca. 100 MW. Daarvan staan 74 turbines verspreid over het landschap (solitair) met een totaal vermogen van 44 MW. De overige turbines (96) staan in parken met in totaal een vermogen van 56 MW.

Met name de verspreide turbines leiden tot verrommeling van het landschap. En een deel van de parken is erg verouderd, wat ook niet ten goede komt aan de ruimtelijke kwaliteit. De oude turbines geven bovendien een onrustig beeld door hun hoge rotatiesnelheid. Met dit initiatief wil VWNH de negatieve aspecten van het verouderde turbinebestand aanpakken en tegelijkertijd kansen voor de toekomst benutten.

3. Nieuwe integrale aanpak

Herstructurering van het huidige turbinebestand is alleen mogelijk wanneer uiteenlopende belanghebbenden daar voordeel bij hebben. In deze paragraaf geven wij aan hoe wij aan die verschillende belangen in een integrale aanpak tegemoet willen komen.

Een gezamenlijk plan van alle turbine-eigenaren

Ons initiatief staat of valt bij het gezamenlijk optrekken van de turbine-eigenaren. Een groot deel van de windturbine-eigenaren in Noord-Holland is aangesloten bij de VWNH. Daarnaast staan een aantal niet leden, zoals NUON, positief tegenover dit initiatief en wordt onderzocht hoe verdere samenwerking kan plaatsvinden. Ook een aantal initiatiefnemers van nieuwe windparken zijn betrokken bij dit initiatief.

Uitgangspunt is dat de individuele partijen niet voor de hoofdprijs gaan – te weten het maximale halen met hun eigen deelproject – maar kiezen voor een gezamenlijke aanpak. Regionaal draagvlak is daarbij een belangrijke factor. In het verleden is in sommige gevallen te weinig rekening gehouden met de omgeving. Dat heeft er onder andere toe geleid dat er molens staan op locaties die achteraf niet de meest gunstige blijken. Nu willen we juist gezamenlijk het gesprek aangaan met omwonenden, maatschappelijke organisaties en politiek.

² De categorie 'wel vergund, niet gebouwd' is in de kaart opgenomen voor zover bij ons bekend.

³ Onder de Kop van Noord-Holland verstaan we in dit stuk het noordelijk deel van de provincie Noord-Holland (vanaf Alkmaar) inclusief West-Friesland.

Dat wil niet zeggen dat wij voor ons initiatief nu het mandaat hebben van iedere individuele turbine-eigenaar. Maar het besef wordt breed gedeeld dat samenwerking het antwoord is op de huidige impasse. Ook al betekent dat, dat de nieuw te ontwikkelen parken ruimte zullen

moeten bieden aan de opschaling van solitaire turbines. VWNH heeft het vertrouwen dat het overgrote deel van de huidige windturbine-eigenaren in dit proces mee wil gaan. Een proces dat in 2020 nog niet afgerond zal zijn. Sanering, herstructurering en vernieuwing is tenslotte een doorlopend proces.

Het landschap moet er beter van worden.

Eén van de grootste bezwaren van windenergie die leeft bij tegenstanders is dat het landschap ontsierd zou worden door windturbines. Wij vinden dat ons initiatief juist winst moet opleveren voor het landschap: de bestaande verspreide windturbines, die een verrommeld landschap opleveren, worden opgeruimd. En het totaal aantal turbines neemt af. De nieuwe turbines zijn weliswaar groter en van een verdere afstand te zien, maar geven tegelijkertijd een rustiger beeld door de lage rotatiesnelheid. Daarnaast volgen wij de Rijksvisie op inpassing van moderne turbines in het landschap: concentratie in plaats van verspreiding, lijnen in plaats van rasters en aansluiten bij de grote patronen in het landschap. Zo wordt voorkomen dat overal verspreid plukjes windmolens zichtbaar zijn. En door rasters uit te sluiten, worden de molens niet te dominant en wordt insluiting van woongebieden voorkomen. Door aan te sluiten bij grote landschapspatronen ‘vertellen’ lange lijnopstellingen een landschappelijk verhaal.

Omwonenden betrekken en mee laten profiteren van de lusten

De VWNH wil omwonenden betrekken bij de ontwikkeling en realisatie van nieuwe windparken. Ook willen wij hen de mogelijkheid bieden om mee te profiteren van het rendement. Daar zijn talloze voorbeelden van in Nederland: van de ontwikkeling van dorpsmolens (Friesland), tot het vergoeden van de energierekening (Noordoostpolder) tot het instellen van leefbaarheids- of landschapsfondsen. Ook via gemeenten kan de omgeving profiteren van de windmolens. Met de opbrengsten van de OZB-heffingen kunnen gemeenten leefbaarheidsprojecten financieren. De VWNH wil al in een vroeg stadium met diverse stakeholders en omwonenden het gesprek over mogelijke nieuwe locaties en over participatie aangaan.

Voldoende rendement en investeringsruimte voor turbine- en grondeigenaren

Het van de grond komen van de herstructurering is afhankelijk van wat de turbine-eigenaren daarvoor terugkrijgen. Zij moeten hun eeuwigdurend recht om een windmolen te mogen exploiteren inleveren en zullen dat pas doen als zij op een andere plek een aantrekkelijk aandeel kunnen nemen in een rendabel project. Ze leveren tenslotte hun eigen plek in (waarvoor zij geen grondvergoeding verschuldigd zijn) en ook hun onafhankelijkheid als particulier windturbine-eigenaar. Daarnaast moet hun oude molen wellicht voor het einde van zijn economische levensduur worden afgebroken.

Nieuwe parken zullen alleen gerealiseerd worden wanneer de grondeigenaren op die locaties

daarvoor een marktconforme vergoeding en voldoende investeringsruimte terugkrijgen. Wanneer alle investeringsruimte opgaat aan de turbine-eigenaren die van elders op deze locatie willen opschalen en aan omwonenden, zullen de grondeigenaren niet mee willen werken.

Opschalingsfactor

Om aan alle bovenstaande belangen tegemoet te komen, zullen de nieuwe (opgeschaalde) windparken in de Kop van Noord-Holland (exclusief Wieringermeer) voldoende investeringsruimte en rendement moet bieden. Dat kan alleen door het huidige aantal MW te vergroten. De mate van vergroten wordt de opschalingsfactor genoemd.

Het is lastig vast te stellen wat voor de hele Kop van Noord-Holland de opschalingsfactor zou moeten worden. Uitgangspunt is dat er een gezonde business case over blijft. Dat is bij herstructurering van meer factoren afhankelijk dan bij de ontwikkeling van een regulier windpark. Wat zijn bijvoorbeeld de saneringskosten van verouderde turbines? Wat is een redelijke verdeling van de investeringsruimte tussen de huidige molenaars en de grondeigenaren op nieuwe locaties? Welke grondvergoedingen gelden voor die nieuwe locaties? En hoeveel investeringsruimte en/of maatschappelijke vergoeding moet worden gereserveerd voor de omgeving?

Wij kunnen ons daarom nu nog niet vastleggen op een bepaalde opschalingsfactor voor de Kop van Noord-Holland. Dat verdient nader onderzoek. We kunnen wel lering trekken uit berekeningen die voor andere regio's zijn gemaakt. Zo wordt in de Wieringermeer een opschalingsfactor van 1 op 3,5 gehanteerd. Dat wil zeggen dat voor elke MW die wordt verwijderd 3,5 MW terug moet komen om aan alle belangen recht te doen. In Flevoland wordt grofweg gewerkt met een opschalingsfactor van 1 op 3. En in Friesland hanteert men een opschalingsfactor van 1 op 4.

Economische impuls en werkgelegenheid

Windenergie is op dit moment al een belangrijke economische factor in de Kop van Noord-Holland. Dat zal minder worden wanneer er buiten de Wieringermeer niet meer geïnvesteerd wordt in vernieuwing van het turbine-bestand. Herstructurering en opschaling kan juist een nieuwe economische impuls geven. Afhankelijk van het aantal MW dat uiteindelijk ontwikkeld wordt levert dat het volgende beeld op:

- Economische impuls:
Spin-off van een investering van honderden miljoenen euro in een krimpende regio.
- Werkgelegenheid:
Honderden voltijds tijdelijke regionale banen bij de bouw.
Rond de 100 voltijds permanente regionale banen (onderhoud, beheer, scholing, spin-off).
- Profilering en innovatie:
Noord-Holland als voorloper in duurzame energie

Bijdrage aan doelstelling duurzame energie

Noord-Holland heeft als windrijke provincie altijd bijgedragen aan de duurzame energiedoelstelling van gemeentes, de provincie en de rijksoverheid. Door opschaling kunnen wij die positie versterken en laten zien dat de provincie innovatief is en investeert in de toekomst.

4. Eerste contouren van een nieuw plan

In lijn met bovengenoemde uitgangspunten kan er een gezamenlijke uitwerking worden gegeven aan de ruimtelijke ontwikkeling van windenergie in de Kop van Noord-Holland. Wij hebben daarvoor een eerste verkenning gedaan en komen op de volgende voorlopige contouren:

Opschaling bestaande windparken

Wij denken dat het verstandig is om allereerst de opschalingsmogelijkheden op locaties van bestaande windparken te zoeken. Omwonenden zijn tenslotte al gewend aan een windpark. Wanneer er weliswaar grotere, maar minder windmolens komen te staan zal dat voor de meeste omwonenden een verbetering betekenen ten opzichte van de huidige situatie. Andere voordelen voor omwonenden zijn dat moderne turbines stiller zijn en ook een rustiger beeld geven door de lage rotatiesnelheid. Opschaling op al bestaande locaties is bovendien goedkoper, omdat er geen nieuwe partijen zijn die grondvergoeding eisen. Uit een eerste ruimtelijke inventarisatie blijkt dat een groot deel van de huidige windparken opgeschaald kan worden met moderne turbines. Met als resultaat: minder turbines en meer MW.

Ontwikkeling van enkele nieuwe lange lijnen

Voor de ontwikkeling van nieuwe parken hebben wij ons laten leiden door de Rijksvisie op inpassing van moderne turbines. Vanuit die gedachte moeten moderne turbines niet in kleine, maar juist in grotere parken worden ontwikkeld. En niet in een rasteropstelling, maar in lange lijnen.

Uit een eerste ruimtelijke inventarisatie blijkt dat in de Kop van Noord-Holland (exclusief Wieringermeer) 4 lange lijnen van enkele tientallen molens gerealiseerd kunnen worden. Een deel van de opgeschaalde 'oude lijnen' kan in die nieuwe lijnen opgaan.

Samen met de opgeschaalde lijnen kan er dan meer dan voldoende MW worden gerealiseerd om de sanering van alle verspreide solitaire molens te bereiken. Tegelijkertijd neemt het totaal aantal turbines af.

Aansluiten bij bestaande initiatieven

Een andere optie om tot de gewenste herstructurering te komen is om aan te sluiten bij bestaande initiatieven voor nieuwe windparken. Voorwaarde is dan wel dat die nieuwe parken ruimte maken voor solitaire windturbine-eigenaren. Deze optie heeft als voordeel dat er al initiatiefnemers zijn en de procedure zich in sommige gevallen al in een vergevorderd stadium bevindt. Het geeft echter minder ruimtelijke kwaliteit omdat er in veel gevallen geen sprake is van concentratie in lange lijnen.

5. Tot slot

Wij zijn ons ervan bewust dat ons initiatief niet direct in lijn is met het huidige voorstel van het provinciale bestuur. Maar het belangrijkste argument van de provincie om in Noord-Holland (buiten de Wieringermeer) niet meer MW toe te staan is het veronderstelde ontbreken van draagvlak onder de bevolking. Landschap is daarbij een belangrijk argument. Wij denken dat we met ons initiatief het draagvlak kunnen vergroten, juist omdat wij onze ideeën in samenwerking met politiek, maatschappelijke organisaties en omwonenden verder willen uitwerken. Wij vragen aan de provincie om in het beleidskader wind daarvoor de ruimte te geven.